

Oponentský posudek na disertační práci

MDDr. Kateřina Mazurová

„Gingivální recesy a morfologie mandibuly“

Posuzovaná práce má 111 stran, 21 tabulek, 59 obrázků a 145 citací literatury. Práce se člení na část teoretickou a část experimentální.

Disertační práce se zabývá aktuálním tématem – rizikem vzniku gingiválních recesů a podmínkami pro jejich vznik s hlediska stavby čelistí i ortodontické léčby.

V teoretické části je popsána anatomická skladba parodontu, včetně podrobného popisu připojené gingivy a různých klasifikací biotypu gingivy a metod hodnocení biotypu. U alveolární kosti jsou citovány studie ukazující vztah mezi tloušťkou alveolární kosti a biotypem gingivy. U popisu pokračující erupce zubů, po dosažení kontaktu s antagonisty je dobře rozlišena aktivní a pasivní erupce zubů. Je dobře zdůrazněna aktivní erupce, která je velmi rozsáhlá, související s výrazným zvyšováním alveolárních výběžků u rostoucích jedinců. Kapitola věnovaná gingiválním recesům je velmi podrobná, včetně popsaných klasifikací a příčin jejich vzniku. Čtvrtá kapitola je věnována vztahu ortodontické léčby a vzniku recesů. V této kapitole je také podrobná literární rešerše s uvedením studií, které byly věnovány vztahu protruze zubů a vzniku gingiválních recesů. V páté kapitole autorka popisuje terapii gingiválních recesů od eliminace patologických jevů přes korekce pozice zubů až po různé typy mukogingivální chirurgie. Celá teoretická část dobře mapuje současnou problematiku týkající se recesů gingivy.

Cílem experimentální části bylo zhodnotit výskyt recesů i zvyšování klinických korunek dolních řezáků u ortodonticky léčených pacientů a vztah výskytu recesů po léčbě ke stavbě dolní čelisti. Jako materiál byl dr. Mazurové poskytnut unikátní soubor pacientů ortodontického oddělení v Nijmegenu v Holandsku. Materiál je unikátní úplnou dokumentací nejen před začátkem ortodontické léčby a při jejím ukončení, ale obsahuje plnou dokumentaci rozsáhlé skupiny pacientů i po 2, 5 a 10 letech po léčbě. Jsou hodnoceny rozměry charakterizující stavbu dolní čelisti na kefalometrických snímcích a recesy a výška klinických korunek na sádrových modelech.

Materiál je kvalitně statisticky zpracován a vyhodnocen. Velmi široká je část věnovaná chybě měření. Jsou použity nejen běžné parametry chyby měření jako je Dahlbergova formule a

další, ale jsou vysvětleny a použity také Bland-Altmanovy grafy, které jsou u nás zatím málo známe. V korelační analýze jsou dokumentovány jednak vztahy mezi jednotlivými rozměry na dolní čelisti ukazující na dentoalveolární kompenzační mechanismus jednak vztahy mezi charakteristikami struktury dolní čelisti a symfýzy a situací u dolních řezáků – recese a klinická výška korunek.

Je třeba pochválit, že korelační analýza je dokumentována nejen jednotlivými číselnými parametry, ale také tečkovanými grafy, které někdy ukazují závislosti výstižněji, než pouhá čísla regresní analýzy.

Práce je metodicky velmi kvalitní a interpretace výsledků a diskuse jsou na vysoké úrovni.

Práce je zpracována přehledně a pečlivě, jazykově správně a prakticky bez chyb.

K práci nemám kritické připomínky, mám jeden dotaz.

V jakém procentuálním poměru vidí autorka příčiny gingiválních recesů mezi příčinami vrozenými, jako je stavba čelistí a alveolárních výběžků včetně biotypu gingivy a příčinami získanými jako je ortodontická léčba a úroveň hygieny dutiny ústní, zejména pokud jde o vliv těchto příčin v delším časovém úseku než prakticky 7 let u mladých pacientů?

Souhrnně je možné konstatovat, že předložená práce zpracovává a sumarizuje velmi důležitou oblast zubního lékařství a ukazuje velkou šíři problematiky, která s tímto tématem souvisí.

Dr.Mazurovou znám jako velmi nadanou, pečlivou lékařku s hlubokým zájmem o obor ortodontie.

Jde o práci vysoce aktuální, hodnotnou a proto práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby doporučuji udělení akademického titulu doktor (Ph.D.) podle § 47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb.

V Olomouci 7.7.2015

Prof.MUDr.MilanKamínek,DrSc.
Klinika zubního lékařství
LF UP v Olomouci

Posudek oponenta na disertační práci

Název práce: Gingivální recesy a morfologie mandibuly

Autor: MDDr. Kateřina Mazurová

Pracoviště: Klinika zubního lékařství LF UP Olomouc

Studijní obor: Stomatologie

Předkládaná dizertační práce má 111 stran textu, je doplněna 21 tabulkami, 59 obrázky. Seznam titulů naší i zahraniční odborné literatury představuje 145 prací z let 1926 – 2015. Cílem práce je zjistit, zda existuje přímý vztah mezi vybranými morfologickými a růstovými charakteristikami dolní čelisti a vznikem gingiválních recesů.

V teoretické části práce autorka podává bohatý přehled prací zaměřených na problematiku vzniku, příčin, výskytu a léčby gingiválních recesů. V experimentální části práce autorka analyzovala modelovou dokumentaci a dálkové boční snímky lebky 176 ortodontických pacientů, kteří zahájili ortodontickou léčbu mezi 11. a 14. rokem věku. Byl hodnocen vývoj gingiválních recesů v dolním frontálním úseku chrupu v souvislosti s poměrem přední a zadní faciální výšky, sklonem mandibulární linie a stavbou symfýzy mandibuly. Dále byl v této souvislosti hodnocen sklon dolních řezáků vůči mandibulární linii. Na modelech chrupu byla měřena výška klinické korunky dolních frontálních zubů před zahájením ortodontické léčby, na konci léčby, po dalších dvou a po pěti letech od ukončení léčby.

Zhodnocení významu dizertace

Zvolené téma dizertace lze považovat za vysoce aktuální. Jednak proto, že s potřebou ortodontické léčby se často setkáváme u pacientů s manifestním onemocněním parodontu, jednak z toho důvodu, že ortodontická léčba, která nerespektuje typ parodontu, může vést tvorbou či zvýrazněním dehiscencí alveolární kosti ke zhoršení jeho stavu a de facto k neúspěchu či kompromisnímu výsledku léčby. Je proto vysoce žádoucí zohledňovat při sestavování ortodontického léčebného plánu i tkáň parodontu a u pacientů s jakýmkoliv známkami jeho oslabení, vyžadovat parodontologické vyšetření, případně ošetření před zahájením ortodontické léčby a rovněž v jejím průběhu. Navíc jde o v odborném písemnictví ojedinělé opakované sledování srovnatelné dokumentace souboru pacientů v několikaletém odstupu od ukončení ortodontické léčby. Autorka sice nenašla jednoznačný predispoziční faktor tvorby gingiválních recesů v souvislosti s ortodontickou léčbou, nicméně upozorňuje na zvyšování výskytu počtu gingiválních recesů zubů dolního frontálního úseku chrupu v dalších letech po ukončení ortodontické léčby. Dále se snaží analyzovat souvislosti mezi výškou

klinické korunky dolních řezáků, jejich inklinací, obličejovým typem a morfologií mandibulární symfýzy. V této souvislosti našla jednak souvislost mezi vzdáleností předního okraje apikální báze dolní čelisti (bod B) vůči mandibulární rovině a výskytem gingiválních recesů bez ohledu na faciální typ. Další souvislost, pro klinický pohled významnou, autorka našla mezi inklinací řezáků před a po léčbě a délkou klinické korunky.

Kladně hodnotím snahu autorky o pečlivý rozbor získaných výsledků, včetně formulování limitů studie v části Diskuse.

Vyjádření k postupu řešení, metodám a splnění cíle:

V práci jsou jasně stanovené a postupně splněné cíle; zvolené postupy řešení a metody výzkumu jsou adekvátní. Autorka se snaží o zhodnocení výsledků, které zjistila, adekvátním testováním na základě principu objasňování důkazů v různých kategoriích a stupních - evidence based medicine.

Stanovisko k výsledkům dizertační práce:

Výsledky jsou přehledně zpracovány v grafech a tabulkách a komentovány zvyklým způsobem. Autorka postupně předkládá statistické zpracování jednotlivých šetření a interpretuje je ve vztahu ke vzniku gingiválních recesů. Výsledky jsou dále podrobně konfrontovány s údaji odborné literatury. Autorka v souvislosti s nebezpečím tvorby gingiválních recesů upozorňuje na nutnost komplexního pohledu na stomatognátní systém pacienta (nestačí např. pohled na dálkový boční snímek lebky), na nutnost konfrontace léčebného plánu s typem parodontu apod. Dále uvádí klinicky využitelné znaky, jejichž respektování může omezovat vznik a rozsah gingiválních recesů u ortodontických pacientů.

Uspořádanost, přehlednost, formální a jazyková úprava práce:

Dizertační práce MDDr. Mazurové je psaná srozumitelným jazykem, přehledně a bez závažnějších stylistických a gramatických nedostatků. Po formální stránce práce vyhovuje požadavkům kladeným na tento typ práce.

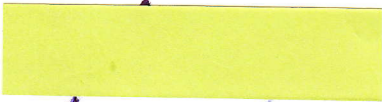
Dotazy oponenta:

1. Na s. 18 je na základě citace uvedeno, že zubní cement nepodléhá fyziologické resorpci a remodelaci. Domnívá se autorka, že tomu tak je?

2. Jaký je, dle autorky, „rizikový“ ortodontický pacient, u něhož lze v průběhu nebo po ukončení léčby předpokládat tvorbu, případně zhoršování gingiválních recesů?
3. Lze, dle autorky, tvorbě gingiválních recesů předcházet?

Předloženou dizertační práci doporučuji k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby doporučuji udělení akademického titulu Ph.D. dle § 47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb.

20. 7. 2015

MUDr. Magdalena Koťová, Ph.D.